

1010 רב אל 206
מאת
יזר הכץ (2)
25

ואי תימא מיער הרע היך יכול בר נש למרחם ליה. דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרבר בר נש לסולחנא דקדשא בריך הוא. והיך ירחים ליה ביה. אלא דא איהו פולחנא דקדשא בריך הוא ימיר. כד האי יצר הרע אחפפאי ליה. בגין רחימו דקא מרחם ליה לקדשא בריך הוא. וכד האי יצר הרע אחפפאי. וחבר ליה ההוא בר נש. דא איהו רחימו דקדשא בריך הוא. בגין דידע לקרבא לההוא יצר הרע לסולחנא דקדשא בריך הוא.

הכא איהו רזא למארי מדין. כל מה דיעבר קדשא בריך הוא עילא ותתא. כלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה. וכלא איהו לסולחניה. וכי מאן חמי עבדא דלתי מקטרגא דמאריה. ובכל מה דרעוניה דמאריה אחפפדי איהו מקטרגא. רעוניה דקדשא בריך הוא יהוון בני נשא תדיר בפולחניה. והכון כארז קשוט. בגין למפי לון בכמה טבין. הואיל ורעוניה דקדשא בריך הוא כהאי. היך אחא עבדא בישא ואשתבח מקטרגא מגו רעוניה דמאריה. ואסטי רענה נשא לארז ביש. ואדחי לון מארז טב. ועבדי לון דלא יעבדון רעוניה דמאריהון. ואסטי לכני נשא לארז ביש.

אלא ודאי רעוניה דמאריה עבדי. למלכא דהנה ליה בר חידאי. והנה רחים ליה ימיר. ופקיד עליה ברחימו דלא יקרבר גרמיה

לאחמא בלשא. בגין דכל מאן דיקרבר לגבה לאו כדאי איהו לאעילא גו פלטרין דמלכא. אודי ליה ההוא כרא למעבד רעוניה דאכבו ברחימו.

בביהא דמלכא לבר הוה חדא זונה. יאה בחיוו ושפירא בריא. לזימן אמר מלכא כעניא למחמי רעוניה דברי לגבאי. קרא לה לההיא זונה. ואמר לה זילי ותפתי לברי. למחמי רעוניה דברי לגבאי. ההיא זונה מאי עבדת. אזלת אמתריה דבריה דמלכא. שראת לחבבא ליה ולנשקא ליה ולפתי ליה בכמה פתויין. אי ההוא כרא יאחא ואצית לפקודא דאכבו. גגו בה ולא אצית לה ודחי לה כניה. כדון אכבו חרי כבריה. ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה. ויהיב ליה מתנן ונבזבזא ויקר סגיא. מאן גרים כל האי יקר להאי כרא. הוי אימא ההיא זונה.

וההיא זונה אית לה שכתא כהאי או לא. ודאי שכתא אית לה מפל סטרין. חד דעבדת פקודא דמלכא. וחד דגרמת ליה לההוא כרא לכל ההוא טיבו. לכל האי רחימו דמלכא לגביה. ועל דא כתיב (מלכא א לא) והנה טוב מאד. והנה טוב דא מלאך חיים. מאד דא מלאך המות. דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית פקודין דמאריה.

ותא חוי. אי לא יהא האי מקטרגא. לא ירתון צדיקיא קני גזא עלאין דומינין לרמא לעלקא דאחי. וזכאין אינון דאערעו כהאי מקטרגא. וזכאין אינון דלא אערעו ביה. וזכאין אינון דאערעו ביה ואשתזיבו כניה. דבגניה ירתין כל אינון טבין וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלקא דאחי. דעליה פתיב (ישעיה סו ג) עין לא דאחא אלהיים וזולתה.

וזכאין אינון דלא אערעו ביה. דבגניה ירתין גיהנם. ואטרדו מארין החיים. דהא אינון חייקיא דאערעו ביה הוו צייתין ליה ואתמשכו אבתריה. ועל דא אית לצדיקיא למחוק ליה טבין. דהא בגיניה ירתין כל אינון טבין ועדונין וכסופין לעלקא דאחי.

עבודת.
ישראל פרי וישלח ד"ה והנה שר: שרו של עשיו
הוא הסיס הוא היצר הרע הוא השטן שנברא
להסית האדם ולהסירו מדעת יוצרו כי לכך
נברא. אמנם אף על גב שלכך נברא. אין חפץ
המלאך הזה באמת שישמע האדם לקולו לעשות
הרע. רק הוא מחייב לעשות פעולתו ולהדחיקו
האדם יתחוק וילחם כנגדו ויכתש אותו. זה
תכלית בריאתו. כי לא נברא היצר כרוך הוא
באופן אחר. כי מאתו לא תצא הרעה. רק במשל
הזונה עם בן המלך הנזכר בוחזיק וכו'.

משל ששמעתי. שהיה מלך אחד על
כמה וכמה מדינות קרובים
והחוקים. ולמקצת הימים רצה לעמד על
ענין בני המדינה אם הם עובדים אותו
באמת. ושלח אחד מעבדיו וקסותו ולשון
שנה. כאלו הוא מלך הרוצה להלחם עם
מלך זה. ויש שעמדו להלחם נגדו. ויש
שאמרו מה לנו להלחם. אי מר מלכא

אנא עבדא וכו'. עד שבא זה למדינה
אחת שהיו חכמים גדולים. וחקרו הענין.
איך אפשר שיהיה דבר זה כפשוטו.
מפמה טעמים. ודאי שהוא שליח המלך
לנפות לבני אדם אם ימרדו במלך. לכך
יצאו לקראתו ואמרו לו הדברים. והוטב
בעיני על חקבתם. ופנה לדרכו.
והמשל מוכן. שהוה שזכור בזה (ח"ב
קסג.) ענין היצר הרע נמשל לזונה שצוה

המלך לפתות את בנו וכו' יען שמי.
הגם שיש בזה ענין פנימי כמו
ששמעתי ממורי [הבעל שם טוב] ענין
ודוי 'אשמנו'. שהמלך בעצמו כסות
ולשון שנה וזכא לכבוש המלכה וכו' ו
נדי בזה למכין. והוא דבר גדול. כאשר
קבלתי ממורי שבכל צער האדם
בגשמי ורוחני. שאם נותן לב שגם
בזה הצער הוא ה' יחברך בעצמו אלא
שהוא דרך לבוש. וכאשר נודע לו זה
הוסר הלבוש ונתבטל הצער וכל גזרות
רעות. והארץ בזה. ודברי פי חכם חן.
וכאשר שמעתי ממנו גם פן ענין ה'
אלפין 'אמר אויב ארדף אשיג אתלך'
(שמות טו ט). שאלופו של עולם הוא
כאן בהסתור. ודברי פי חכם חן:

(חולות יעקב יוסף פרי ויקל
דיס למר זכ ניל דנשלמה')

נתיב מצוותך נתיב
התורה אות כו: וכשידע אדם בדיעה כרוה
שאלופו של עולם בכל המציאות מיד יתפרדו
כל פועלי און. כי בטל כוחם כי הם הכל ודיק
ממש וכו'. שיש בכל המציאות אני אני הוא ואין
עוד מלבדו. ואין לך לירא משום דבר רע ומזיק
כי אין שום דבר רע בעולם כלל וכלל בלתי
רצונו יתברך. חזו עצמו ודוי 'אשמנו' כי המלך
בעצמו כסות ולשון שינה וזכא לכבוש את
המלכה. כי אין שום דבר רע בעולם אף מחשבות
ורזות ואהבות רעות אינם באים לאדם להרע לו
אלא ששם הוא המלך בעצמו. אלא שכסות
ולשון שינה בכמה לבושים. וכשאדם עומד
בנתיב מבלי להגדר אחר הרע אוי הוסר הלבוש
ותנגלה האור ונתעלה האדם למדרגת קדושה
עד שזוכה ממש לרוח הקודש. ואם נגדר אחר
הרע נופל עוד יותר בלבושין וכיסויין גורם צער
למלך להתלבש בלבושים מטונפים וגרועים. חזו
וידוי 'אשמנו' מאלף עד תירו הוסר הלבוש.

שמעתי ממורי [הבעל שם טוב] פרוש
הש"ס (שבת עה). השוחט
דעלקא חיב משום צובע וחד אמר
משום נטילת נשמה. ופרדך משום צובע
וכו'. אלא אף משום נטילת נשמה וכו'.

פי היצר הרע נודן לעתיד. וקשה הא
לכך נברא. ופרדך לומר שעושה עצמו
ליצר הטוב וכו'. וכו' יבין 'השוחט
דעלקא' חיב וקשה הא לכך נברא.
ומשני 'משום צובע' שהוא צובע בךמות
יצר הטוב ועל ידי זה נוטל נשמה.
ופרדך וכו'. משני 'אף נטילת נשמה'.
ודברי פי חכם חן:

(ק פורת יעקב דברים ששמעתי ממורי
ד"ה ושמעתי ממורי פי ט"ס)

משל מלך אחד שמושל בכפיה. ושלח
אחד מעבדיו שינסה המדינות.
כאלו הוא עבד מורד בארדו. וקצת
המדינות עשו עמו מלחמה ושלטו עליו.
ויקצת מדינות השלימו עמו. ובמדינה אחת
היו חכמים והתקשו שנהו רצון המלך
עושה וכו' יען שמי. והמשל מוכן.
שיש בני אדם שעושים מלחמה עם היצר
הרע שעושה עצמו כאלו הוא עבד מורד
בארדו. שפסקה בני אדם שלא יעשו רצון
הבורא ומלך העולם. ועומדין כנגדו עד
ששלטו בצר. על ידי גדל המלחמה
וסגופים גדולים. ויש בני אדם שהתקשו
שהוא עושה רצון הבורא. ושם מלכש
שמו הקדוש מן ע"ב שמות הקדושים
סא"ל שהוא מחתיק לפמא"ל. ונהו
שפנת שם הקדוש כודי' שבכל מקום יש
כ"ו שם הוי"ה ביזו' וביזו'. וכמו ששמעתי
זה ממורי [הבעל שם טוב]. והבין:

(חולות יעקב יוסף פרי ויקל ד"ה ומלך מוכר')

ואני
וג' רכת הרמב"ם (פיהם תורה פ"ה
ד"א) תחולת ההיתר נק' ערמה. ותחולות
האיסור נקרא מרמה. וקשה הא הנחש שהוא
יצה"ר. כל תחולתו לתנות בני אדם לעבור על
מצוות ה'. והוא תחולתו האיסור ונק' ערמה.
שנאמר והנחש הי' ערום. ונ"ל שאין זו קושיא.
כמובאר קושיא זו בחדר (ח"ב קסג) משל לזונה
וכו'. איב ודאי לכך נברא. וערשה שלוחות
הקב"ה. ונקרא שפיר תחולות היתר. ובהו יובן.
דמובאר בהפסוק קושיית הוהר ותירוצו. ראמר
והנחש היה ערום מכל הית השרה. וקשה
דמשמע שהוא תחולת היתר ונקרא ערום. זה
אינו כנודע. לכך ביאר הפסוק ואמר אשר עשה
ה'. ועושה שלוחות הקב"ה ונק' תחולת היתר.
אך דלפי זה קשה מה שאמר חז"ל לפי שהנחש על
ערום מכל' לכך הי' ארוך מכל'. ר"ל שנגעש על
זה. וקשה למה נגעש הא עשה שלוחות שלכך
נברא. ונראה לי כשם רובלין המחזירין בעיירות.
לפרש טעם בעל הגדה זאתא הקב"ה ושחט
למלאך המוות וכו'. וכיצא כוח מובאר בכמה
מקומות שיעניש לו לעתיד לבוא. וקשה למה.
הא עושה שלוחות. ותיצרו שהוא נצטוו שיהי'
יצר הרע במשל הזונה שנזכר בזה. והוא אינו
עושה כך. כי מאתו ולשון שינה בךמות יצ"ט.
ומפתה לבני אדם לעשות מצוות שלו